

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. B.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. A. H., advokátom v K., proti odporcovi **K., a. s.**, so sídlom v Z., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu S., so sídlom v N., o **1 080 000 Sk**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9 C 224/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. augusta 2007 sp. zn. 8 Co 264/2006 a uzneseniu Okresného súdu Nitra z 18. septembra 2006 č. k. 9 C 224/2002-328, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. augusta 2007 sp. zn. 8 Co 264/2006 vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Nitra z 18. septembra 2006 č. k. 9 C 224/2002-328 v časti týkajúcej sa trov konania odporcu a navrhovateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania a uznesenie Okresného súdu Nitra z 18. septembra 2006 č. k. 9 C 224/2002-328 vo výroku o trovách konania odporcu **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 13. apríla 2006 č. k. 9 C 224/2003 – 289 návrh navrhovateľa na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 1 080 000 Sk zamietol. Uznesením z 18. septembra 2006 č. k. 9 C 224/2002 – 328 uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 97 993,70 Sk na účet právneho zástupcu a na účet súdu trovy štátu vo výške 6 734 Sk, do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. O trovách konania rozhodol podľa

§ 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 O. s. p. Pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal z vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a odmenu za jeden úkon právnej služby určil podľa § 13 ods. 1 a § 10 ods. 1 týchto vyhlášok zo sumy uplatnenej navrhovateľom v návrhu na začatie konania, t. j. 1 080 000 Sk. O trovách štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. augusta 2007 sp. zn. 8 Co 264/2006 na odvolanie navrhovateľa napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 39 943,20 Sk právnomu zástupcovi do 3 dní. V odôvodnení uviedol, že v danej veci bol odporca nepochybne úspešný (návrh navrhovateľa vo veci samej bol zamietnutý), preto správne súd prvého stupňa rozhodol o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Za správne považoval aj určenie výšky odmeny za jeden úkon právnej služby v súlade s § 13 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ako aj skutočnosť, že neboli dané dôvody pre aplikáciu § 150 O. s. p. Nesúhlasil s názorom navrhovateľa, podľa ktorého v sporoch o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska trov konania je hodnota veci určená až v rozhodnutí vo veci samej a hodnota veci sa rovná sume ich náhrady, ktorá je rozhodnutím priznaná a až do rozhodnutia treba vychádzať z toho, že ide o konanie, v ktorom hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch. Bol toho názoru, že ak navrhovateľ tvrdil, že sú u neho dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, potom ho zaťažovalo v tomto smere dôkazné bremeno a mal uniesť procesnú zodpovednosť za výsledok sporu. Nemožno prehliadať ani právo odporcu na právnu pomoc, ktorý by pri rešpektovaní výkladu navrhovateľa o trovách konania, vzniknuté trovy musel znášať sám. V časti náhrady trov štátu sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, keď prihliadol na osobné a majetkové pomery navrhovateľa a zaviazal ho na zaplatenie len ½ vzniknutých trov. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu v časti výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa trov konania odporcu a navrhovateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania a proti uzneseniu okresného súdu vo výroku o trovách konania odporcu na základe podnetu navrhovateľa podal včas mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol zrušiť

rozhodnutie okresného súdu a rozhodnutie odvolacieho súdu v uvedenej časti a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu. Uviedol, že navrhovateľ sa v konaní domáhal mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška č. 32/1965 Zb.) vo výške 90-násobku základného bodového ohodnotenia. Súdny oboch stupňov pri rozhodovaní o náhrade trov konania správne rozhodli podľa § 142 ods. 1 O. s. p., ale nesprávne aplikovali ustanovenie § 13 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri vypočítaní odmeny a náhrady advokátovi odporcu. V sporoch o náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia vzhľadom na povahu týchto nárokov, je hodnota veci určená až v rozhodnutí súdu, to znamená, že hodnota veci sa rovná sume náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorá je rozhodnutím súdu prisúdená a až dotedy treba vychádzať z toho, že ide o konanie, v ktorom hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch. Pri určovaní náhrady trov právneho zastúpenia v prípade zamietnutia návrhu v plnom rozsahu nie je teda možné vychádzať z navrhovateľom požadovanej peňažnej sumy, pretože táto len vymedzuje rozsah, v akom sa ním má súd zaoberať. Je teda zrejmé, že postup pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže súdy oboch stupňov považovali za základ pre výpočet tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby sumu 1 080 000 Sk ako sumu predstavujúcu hodnotu uplatneného práva v prejednávanej veci. Ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch (o ktorý prípad v prejednávanej veci ide), základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je podľa § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. jedna desatina, resp. podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. jedna trinásťina výpočtového základu. Výpočtovým základom je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka (§ 1 ods. 3 vyhlášok). Súdy teda vec nesprávne právne posúdili.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovou a právnou argumentáciou generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu navrhovateľa (§ 243e ods. 1 a 2 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a

ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozhodnutie krajského a okresného súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie krajského a okresného súdu o náhrade trov konania spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). V mimoriadnom dovolaní vytyka generálny prokurátor nesprávne posúdenie charakteru nároku z hľadiska určenia hodnoty sporu a z nej hodnoty základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri určení výšky trov právneho zastúpenia odporcu.

V prejednávanej veci sa navrhovateľ domáhal mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Návrh bol v plnom rozsahu zamietnutý. Teda odporca, ktorý bol úspešný, mal právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal, podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Pri uplatnení nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. musí navrhovateľ v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia (nie navrhovateľom v návrhu uplatnená) bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že účastník je zastúpený advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Navyiac ak v takejto veci má rozhodnutie súdu povahu konštitutívneho rozhodnutia (až jeho právoplatnosťou vzniká právo na plnenie) a účastník poškodený na zdraví nemá inú možnosť len domáhať sa priznania zvýšenia

náhrady podaním návrhu na súd. Tento záver napokon vyplýva i z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2007 sp. zn. 2 M Cdo 3/2006 a dovolací súd nemal dôvod v prejednávanej veci sa od neho odchýliť. Potom vo veci, kde nebolo prisúdené žiadne plnenie z dôvodu zamietnutia návrhu (ako je to v danej veci), teda kde nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch, treba pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., podľa ktorého základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu a § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., podľa ktorého základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu (vid' rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Cdo 1/2008).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu vo výroku, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa trov konania odporcu a navrhovateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania a rozhodnutie okresného súdu v časti výroku o trovách konania odporcu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu v napadnutej časti ako aj uznesenie okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (§ 243b ods. 2 veta prvá, ods. 3 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Martin Valdik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

